

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-1-12 (Devralma)
Karar Sayısı : 19-17/235-106
Karar Tarihi : 02.05.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Arslan NARİN (İkinci Başkan)
Üyeler : Adem BİRCAN, Mehmet AYAN, Ahmet ALGAN,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B.RAPORTÖRLER: Emine TOKGÖZ, Abdullah ATEŞ, Öykü SARIASLAN,
Yakup GÖKALP

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN: - SOCAR Turkey Enerji A.Ş.
Temsilcileri: Av. İrem BULUT, Av. Zümrüt ESİN, Sinan DİNİZ,
Av. Ceren SEYMENOĞLU, Av. Ceren GÖKTÜRK
Ebulula Mardin Cad. Gül Sok. No 2 Maya Park Tower 2
Akatlar Beşiktaş İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: EWE Turkey Holding A.Ş.'nin tek kontrolünün SOCAR Turkey Enerji A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.**

E. DOSYA EVRELERİ: Rekabet Kurumu kayıtlarına 15.03.2019 tarih ve 1870 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 19.04.2019 tarih ve 2777 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 24.04.2019 tarih ve 2019-1-12/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(2) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, söz konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME ve DEĞERLENDİRME

(3) İlgili başvuru; EWE Turkey Holding A.Ş. (EWE TURKEY) hisselerinin tamamının ve tek kontrolünün State Oil Company of Azerbaijan Republic (SOCAR) tarafından kontrol edilen SOCAR Turkey Enerji A.Ş. (SOCAR TURKEY) tarafından devralınması işlemine ilişkindir.

G.1. TARAFLAR

G.1.1. Devre Konu: EWE Turkey Holding A.Ş. (EWE TURKEY)

(4) Devre konu EWE TURKEY'in hisselerinin tamamı ve tek kontrolü Alman menşeli EWE Aktiengesellschaft'a (EWE) aittir. EWE TURKEY, 2007 yılından bu yana ülkemizde enerji ve telekomünikasyon piyasalarında faaliyet göstermektedir. EWE TURKEY'in ülkemizde faal sekiz iştiraki bulunmakta olup bunlar temel olarak doğal gaz dağıtım ve perakende satışı, enerji ticareti (yenilenebilir enerji dâhil), enerji hizmetleri ve telekomünikasyon hizmetleri ile iştigal etmektedir. Söz konusu iştirakler ve faaliyet alanları aşağıda sunulmaktadır.

G.1.1.1. Bursa Şehiriçi Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (BURSAGAZ)

(5) 2004 yılında özelleştirilen BURSAGAZ, 2008 yılında EWE TURKEY'in tek kontrolüne geçmiştir. BURSAGAZ'ın dağıtım bölgesi 18.09.2003 tarihinden itibaren otuz yıl

süreliliğine sahip bulunduğu dağıtım lisansında Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları (Gemlik hariç), İznik, Orhaneli, Keles, Büyükorhan ve Harmancık olarak tanımlanmıştır.

- (6) BURSAGAZ dağıtım ve perakende satışını yaptığı doğal gazı (.....) ile tedarik etmektedir. Dağıtım şirketlerine uygulanan aylık doğal gaz alım fiyatları Boru Hatları İle Petrol Taşıma A. Ş. (BOTAŞ) resmi internet sitesinde duyurulan aylık tarifeler üzerinden belirlenmektedir. BOTAŞ ile akdedilen sözleşmelerde ayrıca ilgili şirket tarafından her bir teslimat noktasında günlük olarak alınabilecek asgari ve azami miktarlar belirlenmektedir.
- (7) BURSAGAZ, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) verilerine göre 2017 yılı sonu itibarıyla toplam 1.500,86 milyon Sm³ doğal gaz dağıtımını gerçekleştirmiş olup bu miktarın Türkiye payı %5,87'dir.¹

G.1.1.2. Kayseri Doğalgaz Dağıtım Pazarlama ve Ticaret A.Ş. (KAYSERİGAZ)

- (8) KAYSERİGAZ, 2003 yılında faaliyetlerine başlamış ve 2008 yılında EWE TURKEY'in tek kontrolüne geçmiştir. Kayserigaz'ın 02.10.2003 tarihinden itibaren otuz yıl süreliliğine sahip bulunduğu dağıtım lisansının coğrafi kapsamı Kayseri Büyükşehir Belediyesi sınırları, Hisarcık, Hacılar, Kıranardı, Mimarsinan, Develi, Bünyan, Yeşilhisar, Yahyalı ve Tomarza'dan oluşmaktadır.
- (9) KAYSERİGAZ da dağıtım ve perakende satışını yaptığı doğal gazı BURSAGAZ ile aynı koşullarda (.....) temin etmektedir. KAYSERİGAZ, EPDK verilerine 2017 yılı sonu itibarıyla 163,26 milyon Sm³ doğal gaz dağıtımını gerçekleştirmiş olup bu miktarın Türkiye payı %0,64 olmuştur.²
- (10) BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ'ın abonelerinin (serbest olmayan tüketiciler) sayısı, Türkiye toplam doğal gaz abone sayısının %(.....)'üne karşılık gelmektedir. Aşağıdaki tabloda BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ'ın ayrı ayrı dağıtım bölgelerinde nihai tüketiciye gerçekleştirdiği toplam doğal gaz satış miktarı ile bu miktarların Türkiye toplam gaz tüketimi içindeki payları sunulmaktadır:

Tablo 1: Devre Konu Doğal Gaz Dağıtım Şirketlerinin Nihai Tüketicilere Gerçekleştirdiği Satış Miktarı ve Pazar Payı Bilgileri (2017)

	Net Satış Miktarı (milyon Sm ³)	Doğal Gaz Dağıtım Şirketlerinin Nihai Tüketicilere Yaptığı Satışlar İçindeki Payları (%)	Türkiye Toplam Tüketimindeki Payları (%)
BURSAGAZ	874,19	4,11	1,64
KAYSERİGAZ	467,38	2,20	0,88
Toplam	1.341,57	6,31	2,52
Kaynak: EPDK 2018, s. 76.			

G.1.1.3. Ewe Enerji A.Ş. (EWE ENERJİ)

- (11) EWE ENERJİ, temel olarak doğal gaz ve elektrik ticareti alanlarında faal olup somut olarak şu faaliyetleri gerçekleştirmektedir:
- i) Doğal gazın toptan satışı (ithalat ve toptan satış lisansına sahip teşebbüslerden satın alarak ve/veya organize toptan satış piyasasında (OTSP) gerçekleştirdiği işlemlerle),

¹ 2017 Doğal Gaz Sektör Raporu, EPDK, Ankara, 2018, s. 80.

² EPDK 2018, s. 81.

- ii) Doğal gaz portföy yönetim ve optimizasyonu hizmetleri (depolama, LNG ve spot işlemlerin farklı kombinasyonları ile),
- iii) Elektrik toptan satış piyasalarında ticaret (gün-öncesi, gün-içi, tezgah-üstü (OTC), vadeli işlemler),
- iv) elektriğin perakende satışı (2018 yılı sonu itibarıyla (.....) aboneye ulaşmış olup portföyünün büyük kısmı (.....) ve (.....) müteşekkildir.).

- (12) Aşağıdaki tabloda EWE ENERJİ'nin gerçekleştirdiği doğal gaz ticaretinin miktar ve toplam doğal gaz toptan satış pazarındaki payı yıllar itibarıyla sunulmaktadır:

Tablo 2: EWE ENERJİ'nin Doğal Gaz Toptan Ticareti Miktarı (Sm³) ve Pazar Payı Bilgileri

	2016	2017	2018 ³
Satış Miktarı	(.....)	(.....)	(.....)
Pazar Payı	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu ve Ek Bilgiler			

- (13) Diğer taraftan, EWE ENERJİ tarafından 2017 yılı sonu itibarıyla toplam (.....) MWh elektrik satışı gerçekleştirilmiş olup bu miktarın Türkiye toplam tüketimindeki payı yaklaşık %(.....) olmuştur.

G.1.1.4. Enerjis Enerji Servis Sanayi ve Ticaret A.Ş. (ENERVİS)

- (14) Enerji hizmetleri sunan ve merkezi İstanbul olan ENERVİS'in faaliyetleri Bursa ve Kayseri'deki şubelerinde yoğunlaşmıştır. ENERVİS'in sunduğu teknik hizmetler şöyle sayılmaktadır:

- Enerji hizmetleri (doğal gaz altyapı hizmetleri, iç tesisat kontrolü, sayaç kalibrasyonu, sayaç okuma, gaz kesme-açma vb.),
- Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji etüt ve danışmanlık hizmetleri ve uygulamaları,
- Sanayide ve binalarda enerji verimliliğini artırmaya yönelik danışmanlık ve uygulamalar (ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Danışmanlığı, enerji verimliliği artırma projeleri gibi),
- Yenilenebilir enerji (özellikle güneş) sistemleri danışmanlık ve uygulamaları,
- Faaliyet alanlarında teknik ve mesleki eğitim hizmetleri.

- (15) ENERVİS'in faaliyetleri halihazırda BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ ile entegre ilerlediğinden dolayı "doğal gaz perakende satış hizmetleri" veya "enerji hizmetleri" gibi ayrı bir pazar tanımlansa dahi pazar payları mevcut durumda BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ'ın payları ile aynı olacaktır.

G.1.1.5. Millenicom Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. (MİLLENİCOM)

- (16) 2004 yılında kurulan MİLLENİCOM, 2016 yılında EWE TURKEY'nin tek kontrolüne geçmiştir.⁴ MİLLENİCOM hem bireysel hem kurumsal müşterilerine telekomünikasyon hizmetleri sunmaktadır. Bireysel müşteriler için; ADSL, VDSL, fiber seçenekleriyle sabit internet ve sabit telefon hizmetleri sunan MİLLENİCOM, kurumsal müşteriler için ise sabit internet ve sabit telefon hizmetlerinin yanı sıra, IP tabanlı ses ve bulut hizmetleri sunmaktadır. MİLLENİCOM'un telekomünikasyon altyapı işletmeciliği

³ 2018 yılı verileri işbu kararın tamamında yılın ilk altı ayına ilişkin olarak sunulmuştur.

⁴ 20.11.2015 tarih ve 15-41/676-238 sayılı karar ile işleme izin verilmiştir.

hizmetlerindeki ve internet servis sağlayıcılığındaki (ISS) pazar payı bilgileri aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır:

Tablo 3: EWE TURKEY'nin Alt Yapı İşletmeciliği Hizmetleri Faaliyetlerine İlişkin Bilgiler

	2016	2017	2018
Gelir (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Gelir Bazlı Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Miktarı (adet)	(.....)	(.....)	(.....)
Satış Miktarı Bazlı Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu ve Ek Bilgiler			

Tablo 4: MİLLENİCOM'un ISS Faaliyetlerine İlişkin Bilgiler

	2016	2017	2018
Gelir (TL)	(.....)	(.....)	(.....)
Gelir Bazında Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Abone Sayısı	(.....)	(.....)	(.....)
Abone Sayısı Bazında Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu			

G.1.1.6. KAY 1 Güneş Enerjisi Sanayi ve Ticaret A.Ş., KAY 2 Güneş Enerjisi Sanayi ve Ticaret A.Ş., KAY 3 Güneş Enerjisi Sanayi ve Ticaret A.Ş. (KAY 1, KAY 2, KAY 3)

- (17) KAY 1, KAY 2 ve KAY 3 şirketleri 2014 yılında güneş enerjisinden elektrik üretimi faaliyetinde bulunmak amacıyla Kayseri İncesu'da kurulmuştur. 2016 yılında EWE TURKEY tarafından satın alınmış olup toplamda teorik olarak (.....) MW kurulu güce sahiptir (lisanssız üretim üst eşiği). 2017 yılında (.....) MWh üretim gerçekleştirmiş olup Türkiye payı %(.....) altındadır. Hâlihazırda elektrik satışı yalnızca Kayseri Elektrik Perakende Satış A.Ş.'ye yapılmaktadır.

G.1.2. Devralan: State Oil Company of Azerbaijan Republic (SOCAR)

- (18) Hisselerinin %100'üne Azerbaycan devletinin sahip bulunduğu SOCAR, petrol ve gaz alanlarının araştırma, keşif ve geliştirilmesi; petrol ve gaz ürünleri üretim, iletim, işleme ve satışı; diğer petrol ve gaz ile ilgili işlerin gerçekleştirilmesi alanlarında faaliyet gösteren uluslararası bir şirkettir. Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) ve Güney Kafkaslar (SCP) boru hatları (Bakü-Tiflis-Erzurum) ile TANAP'ın kontrol sahibi ve proje ortaklarındanır. (.....)⁵ (.....) da temsilcilikleri bulunmaktadır.
- (19) Bilindiği üzere SOCAR (Azerbaijan Gas Supply Company (AGSC) vasıtasıyla), 2017 yılı sonu itibarıyla toplam doğal gaz tüketiminin %99,36'sını⁶ ithalat yoluyla karşılayan ülkemizin gaz ithal ettiği şirketlerden biridir. Bildirim sahibi tarafından gönderilen ek bilgilere göre 2018 yılında SOCAR'ın gaz ithalatımızdaki payı %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda kaynak ülkelerin 2017 yılı sonu itibarıyla ülkemiz ithalatındaki payları sunulmaktadır.

Tablo 5: Kaynak Ükelere Göre Doğal Gaz İthalat Miktarları (milyon Sm³)

	Rusya	İran	Azerbaycan	Cezayir	Nijerya	Spot LNG	Toplam
2017	28.690	9.251	6.544	4.617	2.080	4.068	55.250
Pay (%)	51,93	16,74	11,85	8,36	3,76	7,36	100

⁵ Southern Gas Corridor Joint Stock Company.

⁶ EPDK, 2018, s. 18.

Kaynak: EPDK 2018, s. iii.

- (20) SOCAR'ın ülkemizde 35 iştiraki bulunmaktadır. Şirketin TANAP ve BTC yanında Türkiye enerji piyasalarındaki iştirakleri şunlardır:
- SOCAR Turkey Petrokimya A.Ş. (STPAŞ) ve PETKİM Petrokimya Holding A.Ş. (PETKİM)
 - SOCAR Turkey LNG Satış A.Ş. (SOCAR LNG)
 - SOCAR Gaz Ticareti A.Ş. (SOCAR GAZ TİCARET)
 - TANAP Doğal Gaz İletim A.Ş. (TANAP İLETİM)
 - SOCAR Turkey Petrol Enerji Dağıtım San. ve Tic. A.Ş. (SOCAR PETROL)
 - SOCAR Power Enerji Yatırımları A.Ş.
 - SOCAR Turkey Akaryakıt Depolama A.Ş. (SOCAR AKARYAKIT DEPOLAMA)
 - STAR Rafineri A.Ş. (STAR RAFİNERİ)

- (21) STPAŞ, (.....).

STPAŞ, İzmir Aliağa'daki üretim tesisinde petrokimyasal ürün ile petrokimya üreticisi olarak faaliyet gösteren PETKİM'in %51 oranındaki hissesini elinde bulundurmaktadır. STPAŞ, 2013 ile 2016 yılları arasında BOTAŞ'tan devraldığı gazı (.....) satmıştır. SOCAR GAZ TİCARET, 2016 yılı sonu itibarıyla faaliyetlerini durdurmuştur.⁷ Faaliyetlerini durdurana kadar satışını yaptığı gaz yıllık yaklaşık (.....) milyar Sm³ olmuştur (Türkiye piyasasının %(.....)'si civarı).

- (22) SOCAR LNG ve SOCAR PETROL, sahip oldukları lisanslar ile ülkemizde LNG ve CNG satışı yapmaktadır. Aşağıdaki tabloda SOCAR'ın yıllar itibarıyla ülkemizdeki LNG ve CNG satış miktarları ve bu miktarların LNG ve CNG toplam satışları içindeki pazar payları sunulmaktadır.

Tablo 6: SOCAR'ın Ülkemizdeki LNG ve CNG Satışları (milyon m³)

	2016	2017	2018
LNG Satış Miktarı	(.....)	(.....)	(.....)
LNG Pay (%)	(.....)	(.....)	(.....)
CNG Satış Miktarı	(.....)	(.....)	(.....)
CNG Pay (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Ek Bilgiler			

- (23) (.....) TANAP Projesi'nin amacı, Azerbaycan'ın Hazar Denizi'ndeki Şah Deniz 2 Gaz Sahası'nda üretilen doğal gazın öncelikle Türkiye'ye, ardından Avrupa'ya taşınmasıdır. TANAP'ın temelinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 26.06.2012 tarihinde imzalanan "Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma" (IGA) ve eki "Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" (HGA) bulunmaktadır.

- (24)

(.....TİCARİ SIR.....).

⁷ 09.10.2018 tarihinde doğal gaz toptan satış lisansı EPDK'ya yapılan başvuru ile iptal edilmiştir.

(25)

(.....TİCARİ SIR.....).

- (26) (.....)⁸ Dolayısıyla, TANAP'ın ülkemizdeki kapasitesi ve çıkış noktaları için "müzakereye tabi erişim" prensibi benimsenmiştir.
- (27) SOCAR AKARYAKIT DEPOLAMA, 2016 yılında faaliyete geçmiş olup temel olarak SOCAR grup şirketlerinin ve iş ortaklarının talepleri doğrultusunda petrol ürünlerinin ve doğalgazın tanklarda depolanması, kara ve deniz tankerlerine dolum operasyonları ve deniz tankerlerinden tanklara tahliyesi gibi işleri yürütmektedir. Hâlihazırda, Kocaeli Gebze ve Hatay Dörtyol bölgelerindeki tesislerde akaryakıt ve kimyasal ürünleri depolama ve elleçleme faaliyetleri, Denizli ve Ordu bölgelerindeki SOCAR tesislerinde CNG dolum faaliyetlerini yürütmektedir. SOCAR AKARYAKIT DEPOLAMA'nın ayrıca İzmir Aliağa'da (.....) tank kapasiteli depolama faaliyeti (2032'de süresi dolacak lisans çerçevesinde) bulunmaktadır. Bu kapsamda depolanan ürünler (.....). Ayrıca aynı şirketin aynı yerde beyaz ürün iletimine yönelik "iletim lisansı" mevcut olup bu kapsamda şirket (.....) gerçekleştirmektedir. STAR RAFİNERİ'nin tamamen faaliyete geçmesi ile birlikte, faaliyet bölgelerini genişleterek Türkiye'nin tüm bölgelerinde hizmet vermesi planlanmaktadır.
- (28) SOCAR'ın ayrıca SOCAR Turkey Fiber Optik A.Ş. (SOCAR FİBER) unvanlı bir iştiraki bulunmakta olup SOCAR FİBER, Uzak Doğu ile Avrupa arasında elektronik haberleşme pazarında iletişim altyapısı sağlamak için 2013 yılında kurulmuştur. Elektronik haberleşme ve hızlı internet iletişimi için operatörlere omurga ağ hizmeti sunmak üzere yatırım yapan SOCAR FİBER'in ülkemizin (.....) bir fiber optik hat projesi bulunmaktadır. SOCAR Fiber Projesi, TANAP Projesi'ne paralel olarak yürütülmekte olup tamamlanma tarihinin (.....) olması planlanmıştır. Ayrıca SOCAR FİBER, (.....) hedeflemektedir.
- (29) Son olarak, SOCAR bünyesinde 2017 yılı sonu itibarıyla Türkiye payı %(.....) denk gelecek miktarda yenilenebilir enerji üretimi mevcuttur.

G.2. İLGİLİ PAZAR

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (30) Bildirim konusu işlem, temel olarak, doğal gaz tedarik zincirinin farklı aşamalarında faal olan taraflarca gerçekleştirilmektedir. Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere SOCAR doğal gazın arama, üretim, uluslararası boru hatları ile taşınması ve ithalatı ile LNG ve CNG satışında aktifken,⁹ EWE TURKEY doğal gazın dağıtımını, perakende satışı ve perakende satış hizmetleri ile doğal gazın toptan ticaretinde faaldir. Diğer taraftan, devralan SOCAR ve devre konu EWE TURKEY'nin çok sınırlı elektrik toptan ticareti mevcuttur. Son olarak SOCAR'ın fiber optik yatırımları mevcutken EWE

⁸ 08.05.2018 tarih ve 18-14/254-120 sayılı karar. İlgili kararda SOCAR ile BOTAŞ arasında bölgesel ve uluslararası pazarlar odaklı ortak girişim oluşturulmasına izin verilmiş olup tarafların bildirdiğine göre henüz faaliyet söz konusu değildir.

⁹ Alt akıştaki toptan satış faaliyeti 2017 başı itibarıyla son bulmuştur.

TURKEY'nin bu tür bir yatırımı ya da faaliyeti bulunmamakta; EWE TURKEY'nin son derece sınırlı internet hizmetleri mevcutken SOCAR'ın bu alanda faaliyeti söz konusu değildir.

Tarafların faaliyetleri arasındaki dikey örtüşme dolayısıyla ilgili ürün pazarları doğal gaz ithalatı, doğal gaz iletim hizmetleri, alt akış toptan satış piyasası, doğal gazın dağıtımı, doğal gazın perakende satışı (nihai tüketicilere (serbest ve serbest olmayan) yapılan satışlar) olarak belirlenmiştir.

- (31) Tarafların birbirleriyle ilişkili faaliyetleri bakımından ilgili ürün pazarları ise doğal gaz perakende satış hizmetleri/enerji hizmetleri, internet hizmetleri ve altyapı işletmeciliği yatırımları ile fiber optik/geniş bant hizmetleri olarak belirlenmiştir.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (32) Doğal gaz piyasası 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile birlikte 2001 yılından itibaren serbestleşme ve rekabete açılma süreci içindedir. Doğal gaz ülkemizde sınırlarımızdaki giriş noktalarından ithal edilerek tek bir ulusal iletim şebekesi ile ve BOTAŞ kontrolünde taşınmaktadır. Şehirlerde ise dağıtım lisansı sahiplerince doğal gaz dağıtımı gerçekleştirilmekte olup 2017 yılı sonu itibarıyla ülkemizdeki dağıtım bölgesi sayısı 72'dir.¹⁰ 18.12.2014 tarihli ve 5362 sayılı EPDK kararı ile konut tüketicileri (evsel tüketiciler) hariç olmak üzere, tüm tüketicilerin serbest tüketici statüsünde olduğu, konut tüketicileri (evsel tüketiciler) için serbest tüketici olma sınırının 75.000 m³ olduğu hükme bağlanmıştır.
- (33) Diğer taraftan 2017 yılı sonu itibarıyla nihai tüketicilerin oranlarının abone ve serbest tüketici olarak sırasıyla %96,09 ve %3,91 olduğu görülmektedir.¹¹ EPDK verilerine göre, 2017 yılı doğal gaz dağıtım şirketlerinin abone statüsündeki müşterilerinin doğal gaz tüketimi bir önceki yıla göre %15,19 artarak 13.081,67 milyon Sm³e; serbest tüketici statüsündeki müşterilerinin doğal gaz tüketimi ise bir önceki yıla oranla %13,63 artarak 8.191,16 milyon Sm³e ulaşmıştır. Bununla beraber, serbest tüketicilerin tedarikçi değiştirmesi yani yerleşik ve entegre durumdaki dağıtım şirketinden bağımsız tedarikçilere geçmesi rekabete açılma sürecinin devam etmesi sebebiyle henüz çok geçerli bir olgu değildir. Aşağıdaki tabloda devre konu gaz dağıtım şirketlerinin faal olduğu illerdeki serbest tüketicilerin tedarikçi seçimleri sunulmaktadır. Tablo 9'da da görüldüğü üzere serbest tüketiciler ciddi ölçüde (%80 ila %100 oranında) yerleşik şirketi tercih etmeye devam etmektedir.

Tablo 7: Devre Konu Dağıtım Şirketlerinde Serbest Tüketicilerin Tedarikçi Seçimi Görünümü

Faal Olan Teşebbüs	Abone Sayısı	Konut Abone Sayısı	Serbest Tüketici Sayısı
BURSA	820.049	820.049	25.832
Aksa Gemlik Doğal Gaz Dağıtım A. Ş.	28.898	28.898	694
Aksa Mustafakemalpaşa Susurluk Karacabey Doğal Gaz Dağıtım A. Ş.	32.521	32.521	961
Armagaz Arsan Marmara Doğalgaz Dağıtım A. Ş.	18.381	18.381	584
BURSAGAZ	670.225	670.225	20.762
İnegöl Gaz Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.	70.024	70.024	2.831
KAYSERİ	308.649	308.649	11.264
KAYSERİGAZ	308.649	308.649	11.264

Kaynak: EPDK 2018, s. 47,48,50.

¹⁰ EPDK 2018, s. 39.

¹¹ EPDK 2018, s. 54.

- (34) Tüm bu bilgilerden hareketle; doğal gaz dağıtımı, perakende satışı ve perakende satış hizmetleri bakımından ilgili coğrafi pazar devre konu dağıtım şirketlerinin yerleşik bulunduğu "Bursa ve civarı" ile "Kayseri ve civarı" olarak tanımlanabilecektir.
- (35) Diğer ürün pazarlarında ise ülkemizde belli bir bölgede arz ve talep koşullarının farklılaşmadığı görüldüğünden ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanabilecektir.

G.3. Hukuki Değerlendirme

- (36) Bildirim konusu işlem, EWE TURKEY'in hisselerinin tamamının ve tek kontrolünün SOCAR tarafından devralınmasına ilişkindir. İşlemin temelini taraflar arasında 29.01.2019 tarihinde imzalanmış olan Hisse Alım ve Satım Anlaşması oluşturmaktadır. EWE TURKEY ile birlikte bu holding şirketinin altındaki şirketlerin de tek kontrolü SOCAR'a geçecektir.
- (37) Bildirim konusu işlemin tamamlanması halinde devre konu EWE TURKEY'nin hisselerinin tamamı ve tek kontrolü SOCAR'a geçeceğinden işlem, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemidir. İşlem taraflarının ciroları, anılan Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasındaki eşikleri aştığından işlem izne tabidir.
- (38) İlgili işlem kapsamında tarafların dikey örtüşen faaliyetleri bakımından dikey yoğunlaşma, birbirleriyle ilişki faaliyetleri bakımından ise çok pazarlı yoğunlaşma söz konusudur.
- (39) Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmalar Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz) belirtildiği üzere dikey birleşmeler bazı durumlarda pazar kapamaya yol açabilecektir. Pazar kapama, birleşme sonucu meydana gelen teşebbüsün, mevcut ve potansiyel rakiplerinin tedarik kaynaklarına ya da pazarlara (müşteri kanallarına) erişimini engelleme kabiliyeti ve güdüsüne sahip olması halinde gerçekleşebilecek bir olgudur.
- (40) Pazar kapama iki şekilde ortaya çıkmaktadır; girdi kısıtlaması, müşteri kısıtlaması. Girdi kısıtlaması, birleşik teşebbüsün, alt pazardaki rakiplerin ihtiyacı olan önemli girdilere erişimini kısıtlaması ve bu yolla rakiplerin maliyetlerini artırabilmesidir. Müşteri kısıtlaması, birleşik teşebbüsün üst pazardaki rakiplerin yeterli müşteri tabanına erişimini kısıtlamasıdır.
- (41) Girdi kısıtlamasında esas alınacak husus, artan girdi maliyetlerinin tüketicilere daha yüksek fiyat uygulamasına sebep olup olmayacağıdır. Girdi kısıtlaması değerlendirilirken öncelikle birleşik teşebbüsün bu imkana sahip olup olmadığı irdelenmektedir. Şayet üst pazarda pazar gücü söz konusu ise bu imkanın var olduğu söylenebilecektir. Girdi kısıtlaması güdüsü ise kısıtlamanın ne ölçüde karlı olacağına bağlı olarak değerlendirilen bir husustur. Girdi temininin hem üst hem de alt pazarda elde edilecek karlar üzerindeki etkileri dikkate alınmaktadır.
- (42) Kılavuz'da belirtildiği üzere çok pazarlı yoğunlaşmalar, birbirleriyle tamamlayıcılık ya da zayıf ikame ilişkisi olan veya aynı ürün serisi içinde yer alan ürünlerin sağlayıcıları arasındaki işlemlerdir. Yani bu tür yoğunlaşmalarda, birleşen teşebbüslerin arasındaki ilişki ne tam anlamıyla yatay (aynı ilgili pazarda bulunma) ne de dikey (sağlayıcı-alıcı ilişkisi) türde bir ilişkidir.¹² Kılavuz'da da ifade edildiği üzere, çok pazarlı yoğunlaşmaların hâkim durum yaratma veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirme ve bunun bir sonucu olarak rekabeti önemli ölçüde azaltabilme ihtimalinin oldukça düşük olduğu kabul edilmektedir.

¹² Bkz. par. 90.

- (43) Bu teorik çerçeve ile bahse konu işleme dönüldüğünde; öncelikle, dikey etkiler bakımından SOCAR'ın üst pazar olan doğal gaz ithalatındaki payı yaklaşık %12 seviyesindeyken alt pazarlarda yer alan (doğal gaz dağıtımı, doğal gaz perakende satışı) BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ'ın toplam tüketimdeki pazar payı yaklaşık %(.....) civarındadır. Böyle bir durumda SOCAR'ın BURSAGAZ ve KAYSERİGAZ'ın rakiplerinin perakende satış şirketlerine girdi kısıtlaması güdüsü/imkanı olacağından bahsedilemeyecektir. Yukarıda yer verildiği üzere TANAP'ın ülkemize arz edilen kapasitesi müzakereye dayalı üçüncü tarafların erişimi rejimine tabidir. Ayrıca TANAP'ın 6,6 bcm'lik tam kapasitesi, 2017 yılı sonu itibarıyla 53 bcm civarındaki toplam tüketim miktarımızı karşılama bakımından -tam faal olsa ve tüketim miktarımızın hiç artmayacağı varsayılsa- yalnızca %(.....) civarındadır. Bununla beraber, halihazırda faal olan (.....) bcm kapasite, BOTAŞ tarafından yönetilmekte (Şebeke İletim Düzenlemeleri ve yasal sorumlulukları çerçevesinde) ve yalnızca (.....) Sm³ miktarındaki kısmı piyasaya arz edilmektedir.
- (44) İkinci olarak, karma/çok pazarlı yoğunlaşma yönüyle işleme bakıldığında birleşik teşebbüsün enerji hizmetleri ve internet hizmetlerini bir arada sunabilme imkanına sahip olacağı görülmektedir. Ayrıca devralan SOCAR'ın fiber optik yatırımları da birleşik teşebbüse önemli rekabet avantajı sağlayabilecektir. Bilindiği üzere internet, tüm pazarlara nüfuz ettiği gibi enerji sektörünün daha akıllı ve etkin kılınması, talep tarafının piyasaya katılması ve yenilenebilir/temiz enerji teknolojilerinin yaygınlaşması gibi amaç/etkenlerle enerji perakende satış hizmetlerinde de önemli hale gelmeye başlamıştır. Ülkemizde de Türkiye Akıllı Şebekeler Vizyonu ve Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı ile akıllı şebekeler ve enerji hizmetlerinin ayrı bir pazar olarak kendini göstermesi gözlenmeye başlanmıştır.
- (45) Enerji piyasalarındaki serbestleşme ve rekabete açılma süreci henüz tamamlanmamış olup perakende satış seviyesinde ayrıştırmanın tamamlanmamış olması, gerçek piyasa açıklık oranının henüz arzulan seviyede olmaması, tüketici geçiş maliyetlerinin (algılanan ve gerçek) halen yüksek olması, hızla artan yenilenebilir yatırımlarının entegrasyonunda sıkıntılar yaşanması, talep katılımına izin verecek altyapının henüz tamamlanmamış olması gibi problemler mevcuttur. Diğer yandan genişbant-fiber optik altyapısı, ileri ölçüm altyapısı ve akıllı şebekeler ile elektrik değer zincirinde veri değişimini sağlayarak arz-talep koordinasyonunun kolaylaştırılması sağlanacaktır. Enerji piyasalarında ileride gerçekleşmesi planlanan nihai tüketiciye ulaşım sağlayan yerel ağın kurulması, telekomünikasyon sektöründeki yerel ağ/şebeke/altyapı (erişim şebekesi) ile benzerlik göstermektedir. Ancak telekomünikasyonda yerel ağ, "monopolistik darboğaz" ya da "zorunlu unsur" olarak tanımlanarak rakiplerin alt pazara (uzun mesafeli aramalar, internet hizmetleri) girmeleri için bu yerel ağ paylaşımına açılmıştır. Enerjide geniş bant yatırımları sayesinde ise akıllı sayaçlar ve daha da önemlisi bu sayaçların verilerine ayırmacı olmayan erişimin kontrolü, alt pazarlara (enerji hizmetleri ya da perakende satış hizmetleri ile ilgili uygulamalar) rakiplerin girişi için önemli hale gelecektir.
- (46) Bu bilgilerden hareketle, birleşik teşebbüsün portföyündeki dağıtım şirketlerinin kendi bölgelerindeki payı neredeyse %100 olsa da Türkiye payının yalnızca %(.....) olması ve de MİLLENİCOM'un internet hizmetleri faaliyetindeki %(.....) altındaki payı (TTNET A.Ş., Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş. ve Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş. önemli rakipler olarak sayılmıştır) ve altyapı işletmeciliğindeki %(.....) altındaki payı (Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş., Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş., Kule Hizmet ve İşletmecilik A.Ş., TT International Telekomünikasyon San. ve Tic. Ltd. Şti. önemli rakipler olarak sayılmıştır) dolayısıyla SOCAR'ın fiber optik yatırımlarının bu

aşamada pazar kapamayı düşündürecek herhangi bir rekabetçi endişe doğurmaktan uzak olduğu anlaşılmıştır.

- (47) Tüm bu değerlendirmeler ışığında; bildirim konusu işlemde tarafların faaliyetlerinin yatay olarak örtüşmemesi (ihmal edilebilir elektrik sektörü varlıkları ve yine düşük paylı doğal gaz toptan satış faaliyetleri hariç), SOCAR'ın doğal gaz alt pazarlarına yeni girmesi, SOCAR'ın üst pazarlardaki varlığının Rusya-Gazprom'a oranla düşük seviyede kalması ve alt pazarlardaki rakiplere girdi kısıtlaması imkan ve güdüsüne mahal vermeyecek büyüklükte olması, ilgili doğal gaz piyasalarında üçüncü tarafların erişimine ilişkin kuralların varlığı ve diğer ilgili pazarlarda da görece düşük pazar payları faktörleri bir arada değerlendirildiğinde, planlanan işlem ile herhangi bir pazarda hâkim durum yaratılması veya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı kanısına varılmıştır.

H.SONUÇ

- (48) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.